

Katherine Mansfield

Visat núm. 18

(octubre 2014)

per Marta Pera Cucurell

Després d'una joventut rebel i experimental, Katherine Mansfield va viure turmentada per la malaltia, la solitud i el pressentiment de la mort. Mitja dotzena de reculls de contes i un llibre de poemes conformen l'obra que ens ha deixat, publicada, en part, pòstumament. Una obra breu i una biografia breu, però viscuda amb intensitat i escrita en alta tensió, una sensibilitat extrema i un talent original i vigorós, com es pot veure també en el gruix de diaris i cartes on va deixar constància d'una vida dolorosa i exaltada i on arriba a la conclusió que «el sofriment és el regal que m'ha ensenyat a mirar-me el món amb amor».

Katherine Mansfield va néixer el 14 d'octubre de 1888 a Wellington, Nova Zelanda, amb el nom de Kathleen Beauchamp, filla d'un banquer. El 1893 la família es va traslladar a Karori, on va passar els millors anys de la seva infantesa. Alguns records d'aquesta època van inspirar la seva narració posterior «Preludi». El 1903 va anar a Anglaterra amb les seves germanes a acabar els estudis. Tocava el violoncel —volia ser violoncel·lista professional— i escrivia a la revista escolar. Allà es va començar a interessar pels simbolistes francesos i per Oscar Wilde, i es va fer amiga d'Ida Baker (Lesley Moore), una amistat que duraria tota la vida. Entre 1903 i 1906 va viatjar per Europa: Bèlgica i Alemanya. El 1906, acabats els estudis, va tornar a Nova Zelanda i va començar a escriure relats. Va decidir que volia ser escriptora i firmava les seves històries com a K. Mansfield. Sabem pel seu diari que a Nova Zelanda se sentia «apartada» i disgustada amb la repressió del poble maori. Aviat es va cansar d'aquell estil de vida provincià i de la seva família i a dinou anys va tornar a Anglaterra. En els seus diaris expressa el desdeny, però també l'admiració i l'enyorança que va sentir sempre per Nova Zelanda. No hi va poder tornar mai més a causa de la malaltia.

El 1908 va arribar a Londres, on va fer una vida bohèmia. Va tenir una relació apassionada amb Garnet Trowell, fill de la família londinenca amb qui s'estava, però van haver de trencar la relació pressionats pels pares. Durant el primer any només va escriure un conte i un poema. El 2 de març de 1909 es va casar amb el professor de cant George Bowden, onze anys més gran que ella, però el va deixar la mateixa nit del casament. Se'n va anar viure amb Garnet, però es van separar al cap d'un mes, i llavors va saber que estava embarassada. La seva mare va emprendre immediatament un viatge des de Nova Zelanda a Londres, convençuda que la ruptura del matrimoni amb Bowden era per culpa d'Ida Baker, i per allunyar-la d'aquesta amistat lesbiana, a més d'amagar l'embaràs, es va emportar la filla a Bad Wörishofen, a Baviera, a fer una cura en un balneari. Durant l'estiu Katherine va perdre la criatura per haver aixecat un pes massa feixuc. A Baviera va descobrir l'obra de Txèkhov, de qui sempre més seria una fervorosa admiradora, i amb qui se l'ha comparada per la capacitat de captar l'ànima humana, de revelar minuciosament els rius ocults que corren sota els petits incidents de la vida de cada dia amb petits detalls, sovint només insinuacions.

A principi del 1910 va tornar a Londres i aquell any va escriure més d'una dotzena d'articles per a la revista socialista *New Age*. Va provar de tornar amb Bowden, però sense èxit. Es va fer amiga i amant de Beatrice Hastings, companya d'A. R. Orage, el director de *New Age*. Les experiències

d'Alemanya van ser la base del seu primer recull de contes, *En una pensió alemanya*, obra que més endavant ella mateixa va considerar «immadura». Poc després va proposar un conte a una revista avantguardista, *Rythm*, però l'editor la va rebutjar i li va demanar alguna cosa més «obscura». Mansfield li va respondre amb «The woman at the Store», una història d'assassinat i malaltia mental. El 1911 va començar una relació amb l'editor, John Middleton Murry, que va culminar en matrimoni, el 1918, tot i que va ser una relació intermitent.

Murry tenia problemes econòmics amb la revista. El gener del 1914 la parella va anar a París, esperant que el canvi d'escenari seria estimulants per a l'escriptura de tots dos. Mansfield, que ja havia començat a tenir problemes de salut, només va escriure un relat durant la seva estada: «Una mica infantil, però ben natural». Va tenir un breu afer amb l'escriptor francès Francis Carco. «Un viatge indiscret» es refereix a una visita a ell a París el febrer del 1915.

Aquell mateix any va morir el seu estimat germà petit, Leslie Heron «Chummie» Beauchamp, que feia de soldat a França. Això, a més d'omplir-la d'una profunda nostàlgia de la seva infantesa a Nova Zelanda, la va trencar per dins fins al punt que es va plantejar un nou sentit de la vida i de l'escriptura: «Doncs per què no em suïcido? Perquè sento que tinc un deute pendent amb el temps preciós en què tots dos érem vius. Vull escriure sobre això, i ell també volia que ho fes».

El 1916 va començar el seu període d'escriptura més prolífic. Va publicar uns quants contes a *New Age*. La seva relació amb Murry continuava amb intermitències, i Ida Baker va anar a viure amb ella. Virginia Woolf i Leonard, que acabaven de crear la Hogarth Press, li van demanar una història i Mansfield els va oferir «Preludi», que havia començat a escriure el 1915. És la història de la mudança d'una família neozelandesa.

El desembre de 1917 li van diagnosticar tuberculosi. Com que creia que un sanatori seria poc inspirador per escriure, va decidir marxar a l'estranger, cap al sud, per fugir de l'hivern anglès. Es va estar en un hotel fred i desolat de Bandol, al sud de França, on va continuar escrivint històries, i el 1918 va publicar «Bliss», el conte que va donar nom al seu segon llibre, que va sortir el 1920. La seva salut anava empitjorant i el març d'aquell any va tenir la primera hemorràgia.

L'abril de 1918 es va dissoldre el matrimoni amb Bowden i es va casar amb Murry, però al cap de dues setmanes es van separar. Després van reprendre la relació i el 1919 Murry va ser l'editor d'*Athenaeum*, revista per a la qual Mansfield va escriure més de cent ressenyes de llibres, recollides pòstumament en el volum *Novels and Novelists*.

Durant l'hivern 1918-1919 Mansfield i Baker es van estar en un xalet a San Remo, i la relació es va fer massa tensa. Katherine va escriure a Murry que estava deprimida i ell hi va anar a passar el Nadal, tot i que des del 1918 estaven distanciats. D'aquesta trobada sorgeix el conte «Un home sense caràcter». El 1921 va viure una temporada a Suïssa. El 1922 va publicar un altre recull de contes, *La Garden Party*.

Mansfield va passar els últims anys de la seva vida buscant maneres no ortodoxes de curar-se la tuberculosi. Entre altres experiments, es va sotmetre a un tractament del metge rus Ivan Mnoukhin, consistent a bombardejar la melsa amb raigs X, però li va provocar fogots i entumiment a les cames. L'octubre del 1922 va ingressar a l'Institut Gurdjieff per al Desenvolupament Harmoniós de la Persona, a Fontainebleau. Era més una convidada que no una deixeble de Gurdjieff, a qui havia conegut gràcies a A. R. Orage, i no se li exigia prendre part en la rigorosa rutina del centre, però en les últimes cartes a Murry parla dels intents d'aplicar les ensenyances de Gurdjieff a la seva vida.

Una nit, a l'institut, després d'assistir a una sessió de danses sagrades de Gurdjieff, va tenir una hemorràgia pulmonar fatal, després de pujar un tram d'escales. Va morir el 9 de gener de 1923, a

trenta-quatre anys.

Els últims temps va ser una escriptora prolífica. Després de la seva mort, Murry es va dedicar a la tasca d'editar i publicar gran part de la seva obra inèdita en dos volums més de contes: *Un niu de tórtors* el 1923 i *Una mica infantil* el 1924, a més d'un volum de poemes, *The Aloe, Novels and Novelists*, i reculls de cartes i dels seus diaris.

Els contes d'aquesta «dona solitària, sensible, neuròtica i malalta, que mai no es va sentir còmoda en l'Europa que va escollir per viure», en paraules de Somerset Maugham, giren al voltant de la soledat, la mort, els conflictes de la persona atrapada que una realitat que no controla del tot, i ho fa buscant «nous motlles per a les noves idees», com diu en una carta a Murry. La seva manera impressionista d'escriure contes, amb una exaltació sostinguda, amb certa sensació de lleugeresa, quasi de levitació, prescindint de la trama, superposant i empalmant imatges, símbols i pensaments, era idònia per a un dels seus temes preferits: la vida interior de les dones. Dones, com ella, escanyades pel convencionalisme, emocionalment aïllades, i rebutjades o devorades pels homes.

Les últimes paraules que va escriure, al seu diari, van ser: «Tot això sembla molt ardu i seriós. Però ara que m'hi he barallat, ja no ho és. Sóc feliç... en el fons. Tot està bé».